

Plenum

Torsdag 5.6.2025 kl. 16.00—17.40

2.1. Muntlig fråga om vårdgarantin (Aki Lindén sd)

Muntligt spörsmål MFT 90/2025 rd

Muntlig frågestund

Förste vice talman Paula Risikko: Då börjar vi. — Ledamot Lindén.

Debatt

16.01 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Kysymys pääministerille:

”Me teemme kaikkemme, että ihmiset saavat tässä maassa hoitoa.” Näin totesi tässä salissa vuosi sitten pääministeri Orpo, kun eduskunnan kyselytunnilla käsiteltiin hoitotakuun heikennystä.

Tuolta kentältä ihmisiltä on tullut paljon henkilökohtaista palautetta, että hoitoonpääsy terveyskeskuksissa on vaikeutumaan päin. Ne olisivat saattaneet olla yksittäisiä mielipiteitä, mutta tänään aivan tuoreeltaan saimme THL:n tilaston, jonka mukaan vuosi sitten kesällä 60 prosenttia suomalaisista pääsi kiireettömässä hoidossa viikossa terveyskeskukseen, nyt se on pudonnut 40 prosenttiin.

Arvoisa pääministeri, te romutitte hoitotakuulain ja siinä yhteydessä leikkasitte 126 miljoonaa euroa hyvinvointialueilta. Oliko tämä päätös järkevä, ja oliko se sellainen, että se turvaa hoitoonpääsyn? Nyt lukujen valossa näyttää, että näin ei ole.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Juuso. [Vasemmalta: Pääministerille tehtiin kysymys!]

16.02 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! — Vastaan tähän, koska tämä on substanssilainsäädäntö ja kuuluu minun vastualueelleni. [Vasemmalta: Pääministeriltä kysyttiin!]

Hoitotakuun pidennyksen siihen, mitä se oli aikaisemmin, eli kolmeen kuukauteen, tarkoitus oli nimenomaan se, että hyvinvointialueilla pystytään terveysasemilla priorisoimaan ja ottamaan kiireellisyysjärjestyksessä potilaita, koska kaikkien ei tarvitse tosiaan kahden viikon sisällä päästä hoitoon. Ne hoitoonpääsyn tarpeet ovat hyvin erilaisia. Sehän, että me pidennämme sitä hoitoonpääsyn aikaa, tarkoittaa myöskin sitä, että hyvinvointialueet pystyvät paremmin suunnittelemaan lääkäri työvoiman käytön, pystyvät lisäämään hoitajavastaanottoa, pystyvät vähentämään vuokralääkärikuluja, mitkä nousivat radikaalisti vuonna 24, kun tämä lyhyempi hoitotakuuaika tuli voimaan. On ihan selvää, että mikäli... Tai uskon, että useat hyvinvointialueet pyrkivät siihen, että mahdollisimman nopeasti pääsee lääkäriin, ja varmaan tämä jatkossa toteutuukin. Mitä enemmän digitaalisia palveluja otetaan käyttöön, niin pystytään osa hoitamaan sillä. Mutta tosiaan lääkärimäärä on

Punkt i protokollet PR 61/2025 rd

meillä rajoitettu, ja vuokralääkäreiden kustannuksia [Puhemies koputtaa] te olette halunneet pienentää, ja me haluamme niitä pienentää ja tukea sillä tavalla hyvinvointialueita.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat tästä aiheesta esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

16.03 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jatkan edelleen kohdistaan kysymykseni pääministeri Orpolle.

Ennen aluevaaleja järjestettiin lukuisia vaalikeskusteluja. Yksi niistä oli televisiossa, ja siellä esitettiin kaikille puoluejohtajille kysymys: ”Kannatatteko kahden viikon hoitotakuuta?” Vihreän lapun nostaminen tarkoitti, että kannattaa. Te nostitte vihreän lapun. Kuitenkin hallituksenne viime joulukuussa leikkasi 126 miljoonaa euroa terveyskeskuksilta, ja se on nyt näkynyt niin, että kuukausi kuukaudelta tänä vuonna pääsy terveyskeskuksiin on heikentynyt. Aiotteko palauttaa tämän aiemman lainsäädännön? Aiotteko palauttaa sen rahoituksen, mikä terveyskeskuksissa tarvitaan? Ei voida sanoa, että se yleiskatteellinen rahoitus, 2,2 miljardia, josta usein puhutte, ratkaisisi tämän asian, koska siitä suurin osa on vuoden 23 alijäämän kattamista ja loput kustannustason nousua. Nimenomaan tämä kohdistettu leikkaus terveyskeskuksiin on syypää huonontuneeseen hoitotilanteeseen siellä. Aiotteko palauttaa tämän lain ja ne rahat?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja pääministeri Orpo.

16.05 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tietenkin hallituksen tavoitteena on se, että ihmiset pääsevät hoitoon mahdollisimman nopeasti. [Vasemmalta: Miksi te leikkaatte sitten? — Perussuomalaisten ryhmästä: Kuunnelkaa!] Se, että alueilla pyritään pääsemään kahdessa viikossa, on mielestäni aivan oikea tavoite. Mutta se ongelma oli, kuten ministeri Juuso totesi, että tämä tiukka hoitotakuu yhdistettynä henkilöstöpulaan ajoi hyvinvointialueet erittäin vaikeisiin tilanteisiin, muun muassa vuokralääkärien merkittävään käyttöön, ja totta kai siinä oli myöskin säästösyitä. Mutta nyt me soteuudistuksella, jota viedään eteenpäin hyvinvointialueiden kanssa, pyrimme siihen, että asiat saadaan sujumaan, kuten tämänkin ministeri Juuso totesi, digivastaanotoilla, etävastaaanotoilla, omalääkärimallilla, jota toivottavasti edistetään jokaisella hyvinvointialueella ja jolla päästäisiin oikea-aikaiseen, tarpeenmukaiseen hoitoonpääsyyn. Nämä ovat ne, mitä me nyt tehdään, tavoitteena vain ja ainoastaan, että ihmiset pääsevät tarvitessaan mahdollisimman nopeasti hoitoon.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru, Krista.

16.06 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Teillä, pääministeri Orpo, on aikalainen historia hoitotakuun sutkautuksista ja monista niistä, jotka eivät ole osuneet lankulle. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä — Ben Zyskowiec: Kuka puhuu?] Otan esimerkin tässä: toukokuussa, 16. päivä, te totesitte kyselytunnilla — syyttäen SDP:tä siitä — että me teimme lain hoitotakuusta mutta se ei toiminut, ja väititte samalla kyselytunnilla, että hoitojonot ovat pidentyneet. No, siitä seurasi kova keskustelu, ja osoit-tautuikin, että olitte väärässä. Anteeksipyyntöä ei kuitenkaan tullut. Sen jälkeen te väititte

Punkt i protokollet PR 61/2025 rd

samalla kyselytunnilla, että hoitotakuu oli yksi niistä, jotka lisäsivät velvoitteita tavoilla, joihin ei ollut varaa. Nyt jälkikäteen on selvinnyt, että rahaa onkin. Rahaa on niin paljon, että ylisuuriin veronkevennyksiinkin on varaa.

Lisäksi, jotta ette menisi liian pitkälle, te totesitte Suomen Kuvalehdessä, että hoitotakuu toteutuu ilman sosiaalidemokraattista lainsäädäntöä. [Oikealta: Se on totta!] Se oli minusta jo aika kova veto teiltä. Nyt on tänään huomattu, että hoitotakuu ei toteudu ilman lainsäädäntöä, [Puhemies: Kysymys!] koska hoitoajat ovat pidentyneet. Nyt kysymys on siitä, pääministeri, lunastatteko lupauksen. Sanoitte, että ilman lainsäädäntöä saadaan pidettyä asialliset hoitopääsyn ajat. [Puhemies: Kysymys!] Kysynkin teiltä: milloin ne tulevat?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja kukas vastaa? [Petteri Orpo ja Kaisa Juuso nostavat kätensä ylös] — Ministeri Juuso. [Krista Kiuru: Kysyin Orpolta!] — Ja minä annoin Juusolle puheenvuoron.

16.07 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä nyt kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön substanssiin, [Krista Kiuru: Vastaatko Orpon puheista siis?] niin että vastaan tässä nyt omasta puolestani, että lainsäädännön kolmen kuukauden hoitotakuu ei ole pakottava. Se ei tarkoita sitä, että kaikkien täytyy kolme kuukautta odottaa. Sikäli mikäli hyvinvointialueet pystyvät tuottamaan palvelut nopeammin, pystyvät tarjoamaan palvelut nopeammin, totta kai se on hyvä, ja me kannustamme siihen.

Mitä tulee näihin rahoitusleikkauksiin, niin meidän emme tee korvamerkittyjä rahoitusleikkauksia, koska me emme rahoituslain mukaan pysty niitä tekemään, [Aki Lindén: Mikäs se terapiatakuu sitten on?] koska kaikki rahoitus on yleiskatteellista. Me lisäämme yleiskatteellista tai vähennämme yleiskatteellista rahoitusta, ja se, miten hyvinvointialue sen kohdistaa palveluihin, jää edelleen sinne hyvinvointialueen päätettäväksi. [Ben Zyskowitz: Mitkäs siellä onkaan ne suurimmat ryhmät? — Perussuomalaisten ryhmästä: Satakunnassakin demarit päättää!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Berg.

16.08 Kim Berg sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvinvointialueet ovat vaikeuksissa, mutta hallitus ei anna niille liikkumavaraa. Alijäämät pitää kattaa tiukassa aikataulussa, vaikka toimintakyky heikkenee ja henkilöstöä joudutaan vähentämään. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Tälle vuodelle hallitus myös romutti hoitotakuun ja leikkasi sen varjolla 130 miljoonaa euroa alueiden rahoituksesta. Se näkyy suoraan palveluissa. Kuten täällä on tuotu esille, THL:n tuoreen tilaston mukaan ihmiset eivät pääse hoitoon enää entiseen tapaan.

Hallituksen linja lisää eriarvoisuutta ja vaarantaa koko soteuudistuksen tavoitteen, vahvan perustason, joka ehkäisee kalliita ja raskaampia hoitoja. Arvoisa pääministeri, aiotteko te korjata kurssia? Oletteko valmiita palauttamaan 14 vuorokauden hoitotakuun ja tukemaan alueita, jotta kansalaiset saisivat taas ajoissa apua?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja kukas vastaa? — Pääministeri Orpo.

Punkt i protokollet PR 61/2025 rd

16.09 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten totesin, tämä tiukka hoitotakuu yhdistettynä henkilöstöpulaan ajoi hyvinvointialueet erittäin vaikeaan tilanteeseen, muun muassa vuokralääkärien käyttöön. Siksi ja myös säästötoimena tästä tiukasta normista luovuttiin, koska se vain on niin, että jos uskoo siihen, että kun tehdään laki, niin sitten kaikki ongelmat ratkeavat... Minä en usko siihen, vaan minä uskon siihen [Vasemmalta: Te teette lainsäädäntöä itse!] järkevään toimintaan, jota nyt hyvinvointialueilla eri puolilla Suomea tehdään.

Meillä on alueita, joilta on todella hienoja esimerkkejä. Kerroin niissä keskusteluissa keväällä muun muassa Länsi-Uudestamaasta. Esimerkkejä löytyy muualtakin. Joissain on otettu käyttöön muun muassa näitä uusia teknologioita, etälääkäreitä, digivastaanottoja ja omalääkärimalli, jolla on pystytty lyhentämään hoitojonoja. On pystytty vastaamaan henkilöstöpulaan, saatu taloutta kuntoon. Tämä on se tie, mihin hallitus uskoo. Tehdään järkevällä, nykyaikaisella tavalla näitä asioita, viedään niitä eteenpäin, ja sitä kautta ihmiset pääsevät hoitoon — eivät lailla.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ojala-Niemelä.

16.11 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! SDP:n malli terveydenhuollon kiperimpään ongelmaan eli joustavaan ja nopeaan hoitoonpääsyyn sairausvastaanotolle on järjestää lääkäreiden ja hoitajien työ omalääkäri- ja omahoitajatyöpariin perustuvaksi. [Kokoomuksen ryhmästä: Sitähän tehdään!] Samat lääkäri ja hoitaja tuntevat potilaat, ja potilas tuntee heidät. Tässä mallissa myös digitaalisten palveluiden lisääminen on mahdollista järjestämällä omalääkärin ja omahoitajan tapaaminen etänä. Pääsy vastaanotolle tai kotikäynti tulisi turvata aina potilaan niin halutessa. Hyvinvointialueet voivat käyttää omalääkäreinä ja omahoitajina myös kilpailutetuilla ostopalveluilla hankittuja palveluita silloin, kun se on toiminnallisesti ja taloudellisesti perusteltua. Myös hyvinvointialueiden järjestämää ammatinharjoittajamallia tulee laajentaa.

Edellä kuvattu malli on realistinen, asiakaslähtöinen ja kustannustehokas. Se perustuu vahvaan perusterveydenhuoltoon ja tiiviiseen yhteistyöhön sairaaloiden ja sosiaalihuollon kanssa. Juhlapuheissa kyllä tuotte vastaavia esityksiä esille, mutta toimet puuttuvat. Kysynkin: milloin hallitus tulee SDP:n tielle? [Oikealta: Siihen on aikaa!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Juuso.

16.12 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä demarit ovat tulleet hallituksen kanssa samoille linjoille, mitä tulee omalääkärimalliin. [Ben Zyskowiec: Aivan!] Omalääkärimallia laajennetaan koko ajan, [Välihuutoja vasemmalta — Johannes Koskinen: 80-luvulla!] ja useilla hyvinvointialueilla on tälläkin hetkellä käynnissä erilaisia omalääkärimallikokeiluja. Vielä sanon Länsi-Uudenmaan ammatinharjoittajamallista, että siellä ovat rekrytoinnit päällä ja tarkoituksena on lisätä useita lääkäreitä vielä tämän vuoden aikana tähän toimintaan. Kyllä tämä pikkujoukko leviää, ja yhä useammat hyvinvointialueet ottavat sitä käyttöön, niin että hyvin positiivisissa merkeissä katson tätä. Meillä on myös ministeriössä omalääkäriyöryhmä, joka käy läpi näitä toimia ja levittää sitä tietoutta ja yrittää miettiä niitä ratkaisuja, millä tavalla me saataisiin tämä ankkuroitua niin, että tämän hallituskauden lopussa mahdollisimman monella olisi pääsy omalääkärille. [Krista Kiuru: Ei siihen mitään rahaa ole!]

Punkt i protokollet PR 61/2025 rd

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Piritta.

16.13 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Orpo, se ei riitä, että teillä on se tavoite siitä, että hoitoon pääsee, jos te kerta toisensa jälkeen teette vain leikkauksia sotepalveluihin. [Ben Zyskowicz: Ai jaa!]

Mutta aloitan sitaatilla: ”Pojalla piti olla kontrolli silmäpolilla 2—3 kuukauden päästä, kun käytiin siellä lokakuussa. Ei olla vielääkään päästy, vaikka soitin jo kertaalleen ja aika luvattiin toukokuulle. Ei ole näkynyt. [Oikealta: Mikä hyvinvointialue?] Itse olen odottanut aikaa toimenpiteeseen 11 kuukautta.”

Oletteko te, hyvät ministerit, tutustuneet tähän THL:n tilastoon, tutustuneet siihen aineistoon? Nämä eivät ole yksittäistapauksia, vaan hoitoonpääsy on heikentynyt. Ministeri Juuso, kysyn teiltä: mitä aiotte vastuuministerinä tehdä, että ihmiset pääsevät hoitoon, kun he sitä tarvitsevat? Se on teidän vastuullanne. [Ben Zyskowicz: Eikö hyvinvointialuepäättäjillä ole mitään vastuuta? Miksi niitä on?]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Juuso.

16.14 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä vastuutahoja on useampia. Tietysti hallitus vastaa ja myöskin hyvinvointialueet itsehallintonsa nojalla vastaavat siitä, että erikoissairaanhoidossa hoitotakuuajat pysyvät siinä lakisääteisessä, maksimissaan kuudessa kuukaudessa, ja tarpeen mukaan myöskin lyhyemmässä ajassa täytyy päästä hoitoon.

Silmätautien osalta totean sen, että meillä on pula silmälääkäreistä koko Suomessa. Silmätautien hoito on ongelmissa, ja tässä olisi hyvä, että hyvinvointialueet tekevät yhteistyötä ja miettivät, missä heillä on silmälääkäripalveluja yleensäkin tarjolla, ja keskittävät silmätautien hoidon sinne. Tämä on se ainoa tie päästä tässä eteenpäin. [Juho Eerola: Vaatii tarkkaa silmää!]

Mitä tulee näihin jonoihin yleensä ottaen, niin Valvira ja avit valvovat tietysti jonoja, ja Valviralta on viime vuoden aikana tullut jo kehoitus kaikille niille hyvinvointialueille, joilla lakisääteinen aika täyttyy, hoitaa asia kuntoon tämän kevään aikana. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ja rahat on viety!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mattila

16.15 Hanna-Leena Mattila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen epäonnistunut työllisyys- ja talouspolitiikka näkyy ihmisten arjen palveluissa. Epäonnistuminen maksatetaan leikkaamalla sosiaali- ja terveystalouden palveluista ja romuttamalla lähipalveluita. [Ben Zyskowicz: Ai jaa!] Kuukauden takaisissa vaaleissa saivat luottamusta ne puolueet, jotka jakoivat saman tilannekuvan kansan kanssa. Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat vaarassa, ja niistä leikkaaminen tulee kalliiksi inhimillisesti ja taloudellisesti. [Jani Mäkelä: Tuleeko kuntoon?] Kysyn pääministeriltä: onko hallitus valmis peruuttamaan sosiaali- ja terveystalouden palveluitten leikkauksista, ja miten aiotte helpottaa hyvinvointialueitten hankalaa tilannetta? [Perussuomalaisten ryhmästä: Mikä puolue hallitsee Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella?] Älkääkä sanoko, että annatte hyvinvointialueille lisää rahaa, koska oikeasti mitään lisärahaa ei ole tulossa. [Ben Zyskowicz: Koska se on totta, 2,2 miljardia tänään! Siitäkö pitää peruuttaa?]

Punkt i protokollet PR 61/2025 rd

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pääministeri, olkaa hyvä.

16.16 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikka kielisittekin, niin sanon silti, että hyvinvointialueet saavat lisää rahaa. [Krista Kiuru: Kustannusten tarkistuksia aikaisemmilta vuosilta!] Noin miljardin vuodessa kasvaa sotealueiden rahoitus. Tänä vuonna sosiaali- ja terveystalouteen käytetään Suomessa enemmän rahaa kuin koskaan Suomen historiassa, [Keskustan ryhmästä: Velkaakin pannaan menemään!] siis tänä vuonna. Ensi vuonna ja sitä seuraavana vuonna käytetään noin miljardi enemmän. Siis tämä on se totuus. Ja vaikka me käytämme niin paljon, niin suuren osan valtion budjetista, niihin tärkeisiin sosiaali- ja terveystalouteen, niin sekään ei tahdo riittää, koska meidän väki vanhenee ja koska tämä sosiaali- ja terveystalouden uudistus on vielä kesken. Siksi me teemme niitä kaikkia asioita, joita tässä on lueteltu: käytetään uutta teknologiaa, kiinnitetään huomiota näiden hyvinvointialueiden johtamiseen, henkilöstön viihtymiseen ja niin edelleen, kaikkeen siihen, millä me saadaan nämä asiat toimimaan, hyviin palveluketjuihin, jotta ihmiset saavat hyvää palvelua. Me käytetään jokainen veroeuro, joka meillä on varaa, näiden ihmisten hyvien palveluiden hoitamiseen joka puolella Suomea.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää.

16.17 Pia Sillanpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvinvointialueiden rahoitus on alusta lähtien ollut väärällä pohjalla. Poliittisella valinnalla otettiin rahoitusjärjestelmäksi malli, joka on erittäin huonosti ennakoitava ja vaikeasti ymmärrettävä. ”Pääosan tarveperusteisen rahoituksen määräytymiskriteereiden asettaminen tulisi tehdä siten, että hyvinvointialueilla on edellytykset vastata järjestämisvastuulleen kuuluvista palveluista”, totesi oikeuskansleri hyvinvointialueita koskevassa ratkaisussaan. Hallitus tekee muutoksia rahoitusmalliin hallitusti. Perussuomalaiset pitävät tärkeänä, että rahoituksen pääpaino säilyy palvelutarpeeseen perustuvana. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen eli HYTE-kertoimen painoarvon kasvattaminen sinällään on tervetullutta. [Vasemmalla: Se ei lisää yhtään rahaa!] Pitkällä aikavälillä se hillitsee palvelutarvetta sekä lisää oikeudenmukaisuutta ja kannustavuutta. Arvoisa ministeri Ikonen, millä tavoin varmistetaan, että rahoitusmalli huomioi tulevaisuudessa sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen tähtäävät palvelut että väestön iän ja terveydentilan osana palvelutarvetta?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Ikonen.

16.18 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia erittäin tärkeästä kysymyksestä. Rahoitus on keskeinen tekijä tässä hyvinvointialueitten onnistumisessa, ja kuten pääministeri täällä hyvin kuvasi, tänä vuonna me laitamme hyvinvointialueitten ja sotepalveluitte rahoittamiseen enemmän rahaa kuin koskaan [Krista Kiuru: Vanhojen kustannusten korjaamista!] ja se yleiskatteinen rahoitus nousee tälle vuodelle.

Me olemme tässä hallituksessa tekemässä myöskin useita muutoksia tähän rahoitusmalliin. Ihan ensimmäisessä vaiheessa me toimimme sinne tällaisen omavastuuosuuden, jolla lisättiin kannustimia kustannusten hallintaan. [Aki Lindén: Eli leikkaus! — Krista Kiuru: Eli leikkauksia teitte!] Seuraavassa vaiheessa ollaan nyt tuotu tätä HYTE-kerrointa [Aki Lin-

Punkt i protokollet PR 61/2025 rd

dén: Eli leikkaus!] eli ollaan kehitetty sinne hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerointa, joka kannustaa alueita tällaiseen varhaiseen tukeen, juuri mitä edustaja hienosti tässä nosti esiin. Seuraavassa vaiheessa me tulemme käymään läpi vielä näitä tarvetekijöitä [Aki Lindén: Eli leikkaus! — Sosiaalidemokraattisesta ryhmästä: Lisää leikkauksia!] ja sitä koko rahoituksen kohdentumista ja arvioimme sitä sitten tässä seuraavassa vaiheessa. Lisäksi tuemme alueita onnistumaan tässä työssään myöskin ihan aluekohtaisella ohjauksella.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

16.19 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On selvää, että hoidon jatkuvuuden edistäminen olisi se, millä saisimme aikaan parempia hoitotuloksia mutta ehkä myös sitä potentiaalista kustannussäästöä. Ihmettelen oikeastaan, miten hallitus aikoo tätä hoidon jatkuvuutta edistää tässä yli 65-vuotiaiden valinnanvapausmallissa, jossa sekä asiakkaita että mahdollisesti myös lääkäreitä siirtyy yksityiselle. Valmisteltu malli ei asiantuntijoiden mukaan tue myöskään omalääkäri- tai ammatinharjoittajamallia, joista juuri kuulumme sieltä, että hallitus näitä haluaa edistää.

Mutta oikeastaan haluaisin kysyä valtiovarainministeriltä myös hoidon jatkuvuuden lisäksi tästä mallin jatkuvuudesta. Eli summat, joita mallin kustannuksiksi on arvioitu, ovat paljon pienemmät kuin jos meillä jokainen 65 vuotta täyttänyt kerran käyttäisi yksityisiä palveluita. [Ben Zyskowitz: No ei kai nyt jokainen käytä!] Kuinka pitkään hallitus aikoo tätä mallia rahoittaa? Onko kyse vain akuutista toimenpiteestä ja lyhyestä kokeilusta, vai aiotaanko mallia jatkaa? [Ben Zyskowitz: Nythän on päätetty kahden vuoden kokeilusta!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Grahn-Laasonen.

16.20 **Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, ja hienoa, että myöskin tämä asia nousi esille. Nimittäin syksyllä käynnistyy 65 vuotta täyttäneille valinnanvapauskokeilu, mikä tarkoittaa sitä, että 65 vuotta täyttäneet suomalaiset voivat päästä yksityiseen terveydenhuoltoon julkisen asiakasmaksun hinnalla. [Krista Kiuru: Siihen on kyllä rahaa!] Tämä esitys on eduskunnan käsittelyssä ja käsitykseni mukaan etenemässä ihan aikataulun mukaisesti. [Perussuomalaisten ryhmästä: Hoidon lisääminen ei kelpaa demareille! — Liian hyvin hoidettu!] Tätä kokeilua todella kyllä odotetaan. Siihen on varattu myöskin rahoitus, ja kun se on kokeilu, niin sillä on ajallinen kesto eli sinne vuoden 27 loppuun saakka.

Tähän rahoitukseen. Tässä Kela-korvaukset ovat siinä mielessä hyvä instrumentti, että se tietysti riippuu täysin käytöstä. Eli sen mukaan, kuinka paljon tätä tarjontaa syntyy näistä käynneistä ja kuinka paljon tätä kokeilua hyödynnetään, se rahoitus liikkuu. Hallitus on tietysti budjetoinut tähän kokeiluun rahoituksen [Krista Kiuru: Lähes 300 miljoonaa!] mutta varannut sinne myöskin Kela-korvausten kokonaispotista, joka tällä hallituskaudella käytetään, semmoista liikkumatilaa, mikäli tästä tulisi hyvinkin suosittu — niin kuin arvelen, että varmasti tulee monin tavoin. Eli sitä liikkumatilaa meillä kyllä on. [Anne Kalmar: Ainakin terveysjätit mainostaa hyvin!]

Mutta tämä etenee, ja on hienoa, että saadaan edistettyä tätä kautta myös meidän senioriväestön hoitopaasyä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Se on liian hyvää hoitoa!]

Punkt i protokollet PR 61/2025 rd

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen.

16.22 **Aino-Kaisa Pekonen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä suomalaiset ovat huolissaan terveydenhuollosta ja lääkäriinpääsystä, ja yhä enenevässä määrin ihmiset myös ottavat yhteyttä meihin kansanedustajiin, kun eivät pääse lääkäriin. Se johtuu siitä, että te olette romuttaneet hoitotakuun — te olette romuttaneet hoitotakuun. Hoitotakuu oli kaksi viikkoa, nyt hoitoonpääsyä joutuu odottamaan jopa kolme kuukautta.

Arvoisa pääministeri, älkää vastuuttako yksinomaan hyvinvointialueita, sillä te olette vieneet rahat hyvinvointialueilta. [Välihuutoja oikealta — Perussuomalaisten ryhmästä: Annettiin kolme miljardia lisää vuodessa!] Sen sijaan te olette tukeneet yksityistä sektoria Kela-korvausten muodossa. Te olette antaneet Kela-korvauksiin tällä kaudella 545 miljoonaa euroa, ja tällä summalla, arvoisa pääministeri, voitaisiin laittaa kuntoon tämä hoitotakuu, palauttaa hoitotakuu kahteen viikkoon, jotta jokaisella suomalaisella olisi oikeus päästä lääkäriin ajoissa ja nopeasti. Miltä tämä teistä kuulostaisi?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Grahn-Laasonen.

16.23 **Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoitteena on ehdottomasti se, että suomalaiset pääsevät nopeasti hoitoon. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Siltä näyttää! — Kiva kuulla!] Tällä hoitotakuuta koskevan lainsäädännön purkamisella oli se ajatus, että hillitään vuokratyövoimakustannuksia, koska ne olivat aivan hallitsemattomasti kasvaneet tämän normin lisäämisen myötä, ja se ei varmasti ole kestävää taloudenpitoa kenenkään mielestä. [Krista Kiuru: Nyt pitäisi hallituksen selvittää, mistä ne kulut tulevat, jos edes avainministerit eivät tiedä!] Se jos mikä on yksityisen terveydenhuollon tukemista, se edellisen kauden hoitotakuu-uudistus. [Krista Kiuru: Oijoihoi!] Mutta se, mihin pyritään, on tietysti se, että meidän hyvinvointialueilla saadaan kestäviä malleja, omalääkärimalli, joka sekin nopeuttaa hoitoonpääsyä, koska on tuttu lääkäri ja asiointi on sujuvampaa, hoidon laatu paranee, tulee jatkuvuutta.

Toinen asia, millä pyritään parantamaan hoidon saatavuutta, on muun muassa tämä meidän ikääntyneelle väestölle suunnattu valinnanvapauskokeilu, jossa saadaan kokemuksia siitä, miten Kela-korvauksilla voidaan nopeuttaa hoitoonpääsyä [Vasemmalta: Se ei toimi! — Vasemmistoliiton ryhmästä: Te itse romutatte julkisen terveydenhuollon!] ja myöskin purkaa ehkä senkin tyypisiä rakenteita, joita meillä on syntynyt, että on kovin paljon portinvartijuutta, että päästään ylipäättään lääkäriä kohtaamaan.

Sen lisäksi tietysti hyvinvointialueilla on suuri vastuu siinä, että saadaan hoitopolut toimimaan. Yksi asia, mikä siellä tällä hetkellä tätä kehitystä onneksi vie ihan hyvään suuntaan, on se, että ne, jotka pystyvät käyttämään, voisivat käyttää myöskin näitä etä- ja digipalveluita, koska nykyaika on tuonut myös uusia mahdollisuuksia. [Puhemies koputtaa] Mutta on selvää, että tämä ei sovi kaikille. [Puhemies: Aika!] Meillä on kasvava seniori- väestö, [Puhemies: Aika!] joka tarvitsee [Puhemies: Aika!] palveluja. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi edustaja Laiho.

16.24 **Mia Laiho kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy kyllä ihmetellä oppositiota. Eilen täällä huudettiin sen perään, että valtio velkaantuu, hallitus ottaa velkaa

Punkt i protokollet PR 61/2025 rd

ja Suomi velkaantuu, [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Se on totta! — Sekin on totta!] ja nyt huudetaan sitten sen perään, että tarvitaan lisää rahaa. Eihän näissä teidän puheissa ole mitään logiikkaa. [Eduskunnasta: Sekin on totta! — Arvovalintoja!]

Hoitoonpääsy on tärkeää. Jokaisen pitää päästä hoitoon silloin, kun hoitoa tarvitsee. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Onko mennyt hyvin?] Kiireellisissä hoidoissa pitää päästä heti, ja niin pääseekin. Sitten kiireettömässä hallitus purki tämän hoitotakuun nimenomaan, kuten täällä ministeri Grahn-Laasonen nosti esille, vuokralääkäribisneksen karsimiseksi [Krista Kiuru: Ja lisää tulee 300 miljoonaa Kela-bisnekselle!] niin että hyvinvointialueet pystyvät itse järkevällä tavalla järjestämään sen hoidon. Hoitoa eivät määrittele luvut vaan sotehenkilöstö, joka sitä hoitoa antaa.

Hoitoonpääsyn parantaminen on tehtävä ennen kaikkea omalääkärimallin kautta. Yli 65-vuotiaiden Kela-mallissa ihmiset pääsevät julkisen asiakasmaksun hinnalla yksityiselle lääkärille. Sen sijaan [Puhemies: Aika!] oppositio on vaatimassa paperittomille, laittomille, lisää hoitoa, [Välihuutoja oikealta — Mauri Peltokangas: Kerta kaikkiaan ällistyttyvää, tässä talouden tilanteessa! — Välihuutoja] vaikka omat kansalaiset eivät sitten pääse. Tämä on hyvin epäloogista.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja kuka ministereistä ottaa? — Ministeri Juuso. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

16.26 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En tässä havainnut kysymystä, [Välihuutoja] mutta näin yleisesti ottaen voin vastata siihen, että julkisen talouden haasteet ovat iso ongelma, kuten tiedätte, meidän on kaikin tavoin yritettävä madaltaa julkista taloutta. Hyvinvointialueiden rahoitus kasvaa melkein kohtisuoraan tulevien vuosien aikana. Joka vuosi tulee vähintään miljardi euroa lisää rahaa, ja jollakin tavalla tätä kasvua täytyy pyrkiä rajoittamaan ja madaltamaan. Siinä erityisen tärkeää on se soteuudistuksen tavoite, että erikoissairaanhoidon kustannuksia tulee pyrkiä madaltamaan, lisäpaukkuja pitää laittaa perusterveydenhuoltoon, mummojen ja pappojen pitää saada hoitoa ja hoivaa.

Nyt kun hyvinvointialueilla on teillä keskustalla ja demareilla ylivoimainen enemmistö, niin odotan, että te nyt laitate nämä asiat kuntoon ja teette asiat reilummin [Välihuutoja vasemmalta ja keskeltä] ja lopetatte mummorallin. [Hälinää]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, [Hälinää — Puhemies koputtaa] rauhoitutaan. — Ja nyt sitten kuullaan vielä edustaja Lindénin yksi kysymys. — Olkaa hyvä. [Tuula Haatainen: No niin, nyt kuullaan järjen ääni!]

16.27 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kysyn mielelläni vielä yhden kysymyksen.

Tässä on viitattu tähän yli 65-vuotiaiden kokeiluun. Mitähän mieltä eläkeläisjärjestöt ovat siitä? Minulla on tässä kädessäni eläkeläisliittojen yhteistyöjärjestön kannanotto, jossa lukee seuraavaa: ”Eläkeläisliittojen puolella on nähty ristiriitaisena, että hoitotakuu pidennetään kolmeen kuukauteen ja sen jälkeen rakennetaan kokeilullinen, määräaikainen vaihtoehto rajattuihin perusterveydenhuollon palveluihin 65 vuotta täyttäneille.” Tämä on eläkeläisten oma kanta tähän. [Perussuomalaisten ryhmästä: Väärin sammutettu!]

Punkt i protokollet PR 61/2025 rd

Kyllä hallituksella rahaa on. Vuonna 24 laitettiin 60 miljoonaa lisää euroja [Välihuutoja oikealta] Kela-korvauksiin. Käynnit lisääntyivät kaksi prosenttia, ja tämän lisäyksen piti lyhentää jonoja terveyskeskuksissa. Kuinka kävi? Jonot pitenivät, [Vasemmalta: Ohoh!] pieleen on mennyt.

Eli kysyn vielä kerran: eikö nyt olisi järkevintä toimia tämän yhteisen hyvinvointialuejärjestelmän kautta, lisätä sinne se rahoitus ja tarvittaessa hankkia vaikka alihankintana sitten yksityissektorilta lisää palveluita mutta tehdä se tällä tavalla hallitusti? [Sanna Antikainen: Lisää omalääkäreitä!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Grahn-Laasonen.

16.28 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tietysti nyt kyllä vähän vaikea pysyä kärryillä tästä SDP:n linjasta näissä Kela-korvauksissa, [Oikealta: Ei sitä ole! — Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä — Vasemmalta: Vastatkaa kysymyksiin!] kun kovasti olette niitä vastustaneet alkukaudesta ja ihan hetki sitten äänestitte näiden Kela-korvauslakien puolesta täällä eduskunnassa ja nyt näyttää taas kelkka kääntyneen vastustavalle kannalle. [Timo Harakka: Epä-älyllistä!] Saa nähdä, miten käyttäydytte tässä edessä olevassa äänestyksessä, joka koskee 65 vuotta täyttäneiden hoitoonpääsyä.

Kela-korvauskokeilu on mahdollisuus hyödyntää Kela-korvauksia joustavasti hoitoonpääsyn nopeuttamiseksi meidän senioriväestölle. [Aki Lindén: Kysymys koski hoitotakua!] Sen lisäksi tietenkin pääsääntönä ovat meidän julkinen terveydenhuolto ja hyvinvointialueet, joihin panostetaan enemmän, niin kuin pääministeri totesi, enemmän rahaa kuin koskaan, koska meillä on kasvava palveluntarve hyvinvointialueilla. Ajattelisin, että eikö eduskunnankin kannattaisi käyttää nyt energiat siihen, että saadaan yhdessä tämä hyvinvointialueuudistus toimimaan. [Vasemmalta: Ai kun te leikkaatte siellä koko ajan? — Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Sitähän me yritetään tässä!]

Haastavat lähtökohdat tälle hallitukselle, valtava hallinnon mullistus. Nyt on aika keskittyä ihmisten palveluihin. Yksi yhdistävä tekijä on esimerkiksi tämä omalääkärimalli, jota hallitus vie eteenpäin, niin että saataisiin se käyttöön koko maassa vielä tällä hallituskaudella, ja tähän kutsumme mukaan myös hyvinvointialuepäättäjät, jotka nyt [Puhemies koputtaa] aloittavat työnsä.

Frågan slutbehandlad.